

Opsamling på drøftelser i fagudvalg for tysk i 2024

Februar 2025

1. Møder og inddragelse i fagudvalget i 2024

Fagudvalget har holdt tre møder i 2024 i perioden oktober til december. Første møde var et fælles kick-off arrangement for samtlige fagudvalg. På andet og tredje møde har fagudvalget haft indledende drøftelser om faget og identificeret centrale opmærksomhedspunkter, som fagudvalget vil have fokus på i det videre arbejde med fagplanen. På tredje møde har fagudvalget derudover været i dialog med Børne- og Undervisningsministeriets rådgivende faggruppe for faget.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet
Teglholmegade 1
2450 København SV

Telefon: +45 33 92 50 00
Mail: stuk@stukuvvm.dk
www.stukuvvm.dk

CVR-nr.: 29634750

Børne- og
Undervisningsministeriet

2. Kort resume af pointer fra fagudvalgets drøftelser i 2024

Fagudvalget har drøftet, at sprogfaget tysk bidrager til opfyldelse af folkeskolens formål bl.a. gennem begreberne: relationer, forståelse, færdigheder og kultur. Tyskfaget giver adgang til verden og er centralt for elevernes dannelse. Fagudvalget ønsker at styrke tyskfaget bl.a. ved at udvide til tider statiske forestillinger om, hvad tyskfaget er og kan. Dertil ved at udfordre og videreudvikle fastgroede emner, så tyskfaget bliver et fag, der bevæger sig med det, der optager eleverne, og det, der optager verden, så det i endnu højere grad end i dag åbner vinduer til verden, kigger ud og bliver et aktiv i elevernes læring. Derudover er det vigtigt for fagudvalget, at den kommende fagplan støtter lærerne i at gøre tyskfaget anvendelsesorienteret.

3. Indledende drøftelser om faget samt fornyelse og slankning

Fagudvalgets indledende drøftelser om faget har bl.a. indeholdt overvejelser omkring, hvad den gode tyskundervisning indeholder, progression

og sammenhæng i faget, samt hvordan der kan ske en fornyelse og slankning af faget.

3.1 Den gode tyskundervisning

Fagudvalget har indledningsvist forsøgt at beskrive, hvad de forstår ved god tyskundervisning. Her har de bl.a. fremhævet, at tyskundervisningen bør være dynamisk, og at der bør være god variation i undervisningen med hensyn til både undervisnings- og arbejdsformer. Fagudvalget har fx drøftet muligheder for at gøre brug af projektorienterede forløb, leg, aktiviteter ude af huset, kontekstbaseret undervisning, Cooperative Learning, kropsforankret læring, læremidler mv.

Fagudvalget er optaget af elevinddragelse og af at lade eleverne være sprogproducerende, snarere end reproducerende. I stedet for at blive præsenteret for emner og opgaver, som eleverne ikke oplever som relevante, ønsker fagudvalget, at eleverne skal inddrages med deres følelser, holdninger og relationelle virke, og at det i højere grad skal være dem, der styrer, hvor samtalen går hen, og hvilket "produkt" den aktuelle undervisning skal resultere i – om det fx skal resultere i en dramatisering, en udstilling eller noget tredje. Fagudvalget ser således gerne, at tyskundervisningen bevæger sig væk fra en grammatisk sprogorientering og henimod at lade dialogen og det, læreren og eleverne er optaget af, være styrende for undervisningen med fokus på at fremme nærværende kommunikation. Fagudvalget mener, at det skal veje tungest, at eleverne vil bruge sproget, fremfor at de bruger det korrekt.

Fagudvalget har også drøftet ambitionsniveauet for tyskfaget. Her var en foreløbig pointe, at det tyske sprog bør være dominerende som det talte sprog i undervisningen – alt behøver ikke foregå på tysk, men fagudvalget ser gerne, at undervisningen overvejende er på tysk. I den forbindelse drøftede fagudvalget også vigtigheden af at arbejde med både lærere og elevers sprogmod.

3.2 Progression og sammenhæng

Fagudvalget ønsker, at sammenhæng i faget skabes gennem en kommunikativ funktionel brug af sproget. Fagudvalget er enige om, at eleverne erfarer, at der er en sammenhæng mellem færdighederne lytte, læse, samtale, præsentere og skrive, og at denne oplevede sammenhæng er vigtig at fastholde. Fagudvalget har endvidere drøftet deres syn på eleverne som sprogproducenter og ser gerne, at tyskundervisningen inviterer til, at eleverne producerer det sprog, de kan – under inddragelse af deres sproglige repertoire.

Fagudvalget har drøftet, at sammenhæng også kan handle om at skabe sammenhæng til elevernes livsverden, herunder til lokalmiljø, mennesker og følelser, såvel som aktuelle, autentiske emner – noget, der foregår i verden og optager eleverne snarere end "nære emner" som fx 'fritid', 'familie' mv.

Fagudvalget har drøftet, at progression også kan tænkes i sammenhæng med elevinddragelse. Tysklæreren vil fortsat skulle sætte rammerne og beslutte den overordnede retning for undervisningen, men turde lade eleverne "styre" og gradvist øge deres medbestemmelse i undervisningen.

Fagudvalget har også drøftet, hvordan man i undervisningen kan hjælpe eleverne til at få øje på deres egen progression i sprogtilgængelsesprocessen. Eleverne har ofte svært ved at se, hvad de lærer i tysk ud over grammatik, og der er derfor brug for at arbejde med at synliggøre elevernes progression. På den baggrund ønsker fagudvalget, at metasprog om sprog og læring kommer til at fylde mere i undervisningen, så det bliver tydeligere for elever, hvad de er i gang med at lære og hvor de er på vej hen.

3.3 Overvejelser om fornyelse og slankning af faget

Fagudvalget ser gerne, at en slankning af fagplanen fører til en højere grad af anvendelighed for lærerne. Fagudvalget ønsker en fagplan, der kan inspirere til, hvad et kommunikativt, funktionelt sprogsyn betyder for undervisningen, og hvordan det kan omsættes i praksis. Med hensyn til fagets kulturdimension ønsker fagudvalget et mere dynamisk kultursyn end det, der fremgår af gældende faghæfte. Fagudvalget har desuden drøftet, om man kan styrke elevernes oplevelse af tysk som et relevant fag ved at øge autenticiteten og aktualiteten i faget.

I forhold til *fornyelse* har fagudvalget bl.a. drøftet, at en gentænkning af, hvad der forstås ved viden, færdigheder og kompetencer, vil være et meget vigtigt element i at forny faget. Dertil kan et fokus på elevinddragelse og -medbestemmelse, stilladsering af mundtlige færdigheder, autenticitet og materielle produkter bidrage til fornyelse af faget. Fagudvalget ønsker desuden – med inspiration fra bl.a. de norske læreplaner, at fokus i tysk-faget skal være på at forstå og blive forstået, og at der følgelig skal være stor opmærksomhed på at udvikle inkluderende fællesskaber, hvor eleverne tør være modige med sproget og tage det i brug, selvom de ikke mestrer det fuldstændigt. Forskellige undervisningsformer og projektorientering ville også kunne bidrage til at forny faget.

I forhold til *slankning* har fagudvalget bl.a. drøftet, at det er væsentligt at gentænke og fokusere fagligheden, og rette opmærksomheden på, fx hvem fagplanen skrives til, så den kan blive så stor en hjælp og inspiration som muligt. Fagudvalget har i den forbindelse drøftet om beskrivelserne i fagplanen med fordel kan være kortere og mindre begrebstunge. Fagudvalget har dertil diskuteret, om der er oplagte områder i det nuværende faghæfte, der kan fjernes, eller som bør defineres på ny. Fagudvalget drøftede i den forbindelse, at skriftlighed som en del af sprogtilgængelsen bør gentænkes, lige som kulturdimensionen og den historiske dimension med fordel kan tænkes på nye måder.

4. Problemstillinger og opmærksomhedspunkter

Centrale opmærksomhedspunkter som fagudvalget ønsker at udforske yderligere:

- Hvad er meningsfuld og interessant sprogundervisning, og hvordan kan den gode "sprog-learner" forstås?
- Hvordan kan elevernes motivation for at lære tysk styrkes, og hvordan bliver eleverne medskabere af tyskundervisningen?
- Hvordan fremmes et trygt læringsrum, som skal til for, at eleverne udvikler sprogmod?
- Hvad betyder det kommunikative funktionelle sprogsyn for undervisningen, og hvordan understøttes transfer fra fagplan til praksis?
- Hvordan kan fagplanerne bidrage til at tydeliggøre sprogfaget tysk som et "blødt" fag, der bl.a. handler om følelser, holdninger, nærvær, relationer og kultur?
- Hvordan kan der skabes sammenhæng med de øvrige sprogfag og også med andre fag?
- Hvordan kan digitale medier inddrages i faget, og hvordan håndteres AI?
- I hvilken grad matcher de tilgængelige online læremidler den nyeste viden og forskning inden for sprogdidaktik?

5. Fagudvalgets overvejelser om inddragelse fra 2025

Fagudvalget har drøftet, hvem de vil inddrage i det videre arbejde. For at sikre sammenhæng til praksis er fagudvalget særligt opmærksom på at inddrage elever, fx i regi af Danske Skoleelever, elevernes forældre, lærere og Center For Undervisningsmidler (CFU).

For at sikre sammenhænge i faget, vil fagudvalget gerne undersøge muligheden for at inddrage testkommissionen for Folkeskolens Nationale Færdighedstest i tysk og ekspertgruppen for folkeskolens prøver.

Derudover foreslår fagudvalget at inddrage de faglige tysklærer- og sprogforeninger for både grundskolen og læreruddannelsen samt kulturinstitutioner i tysk, der også arbejder med tyskundervisning i praksis som fx Goethe Institut og Grenzgenial.dk.

For at sikre, at fagudvalget har den nødvendige viden, vil udvalget gerne inddrage læreruddannere, forskere og videnspersoner fra professionshøjskoler, universiteter, og Det Nationale Center for Fremmedsprog (NCFF). For at tilgodese den internationale dimension i tyskundervisningen, har fagudvalget drøftet muligheden for at gå i dialog med eTwinningDK-følgegruppen, som er forankret i Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.